

Ćwiczenia praktyczne dla uczniów z dysleksją

4.1. Ćwiczenia doskonalące czytanie

Czytanie to forma komunikacji za pomocą języka, w której wykorzystuje się pismo, symbole itp.

„Czytanie jest formą komunikacji językowej, której istotą jest rozumienie i przekazywanie informacji. Jest bardzo złożone i skomplikowane. Składa się na nie bardzo wiele procesów: percepcja wzrokowa, koncentracja uwagi, myślenie przyczynowo-skutkowe oraz sekwencja. Dzięki niemu możemy odbierać, przetwarzać i analizować informacje, które są podane w formie pisanej” (A. Radwańska, *Terapia pedagogiczna. Scenariusze zajęć*, Warszawa 2018, s. 20).

Czytanie ze zrozumieniem to umiejętność, zdolność do wyciągania wniosków, wydobywania informacji zawartych w tekście.

- ➔ Przeczytaj uważnie fragment książki F.H. Burnetta pt. *Tajemniczy ogród* (tłum. J. Włodarkiewiczowa, www.wolnelektury.pl), a następnie wypisz z niego wszystkie wyrazy zawierające: „rz”, „ż”, „ó”, „u”, „ch”, „h”.

„Mary lubiła z daleka patrzeć na swą matkę i znajdowała ją uroczą, ale nie znała jej prawie wcale, nic też dziwnego, że nie mogła jej kochać, ani tęsknić po niej, gdy ją straciła. I nie tęskniła zupełnie, a ponieważ była zawsze dzieckiem nader egoistycznym, przeto wszystkie swe myśli skierowała ku sobie, jak zresztą zawsze zwykła była czynić. Gdyby była starsza, może by przeraziła ją myśl, że została całkiem sama na świecie, ale przecież była jeszcze mała i inni o niej myśleli, sądziła zatem, że tak zawsze być musi. Chciała tylko wiedzieć, czy znajdzie się teraz między ludźmi miłymi, którzy będą dla niej grzeczni i pozwolą jej na wszystkie wybryki, jak to czyniła jej Ayah i reszta służby.

Wiedziała o tym, że nie pozostanie w domu pastora, gdzie ją na razie umieszczono. Nie życzyła sobie tam pozostać. Pastor był biedny, miał pięcioro dzieci, wszystkie prawie w równym wieku; sukienki ich były brudne, a dzieciaki klóczyli się ciągle i wydzierali sobie zabawki. Mary nienawidziła brudnego domu pastora i taka nieznośna była dla wszystkich, że po dwóch dniach żadne z dzieci nie chciało się z nią bawić. Drugiego zaraz dnia dali jej przezwisko, które ją wprawiało w furję.

Pierwszy pomyślał o tym Bazyli. Był to mały chłopczyk o blade niebieskich oczach i zadartym nosie i Mary cierpieć go nie mogła. Bawiła się sama pod drzewami, tak samo zupełnie, jak owego dnia fatalnego. Robiła klombiki z ziemi, ścieżki – a Bazyli stał w pobliżu i przyglądał się. Naraz zajęła go zabawa i podał projekt.

– Czemu nie ustawisz kupki kamieni, niby, że to są skały? – rzekł do niej. – O! tutaj, w środku – i pochylił się, by wskazać miejsce.

– Idź precz! Nie cierpię chłopców, idź precz! – wołała Mary.

Przez chwilę Bazyli był zły, potem zaczął się droczyć. Droczył się zawsze z siostrami. Zaczął około niej tańczyć i podskakiwać, śmiał się i śpiewał:

»Panno Mary, kapryśnico.

Odwróć zagniewane lico!

Czy w ogródku rosną kwiatki,

Maki, fiołki i bławatki?«”.

Wypisz wszystkie wyrazy z trudnością ortograficzną, a następnie wybierz pięć i ułóż z nimi zdania.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

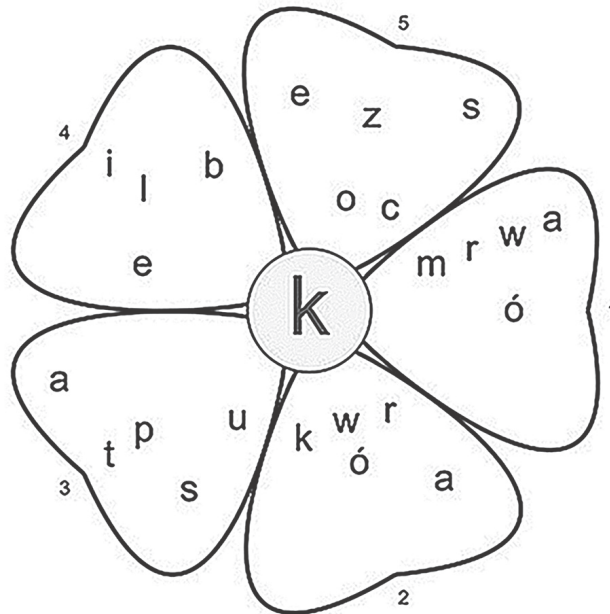
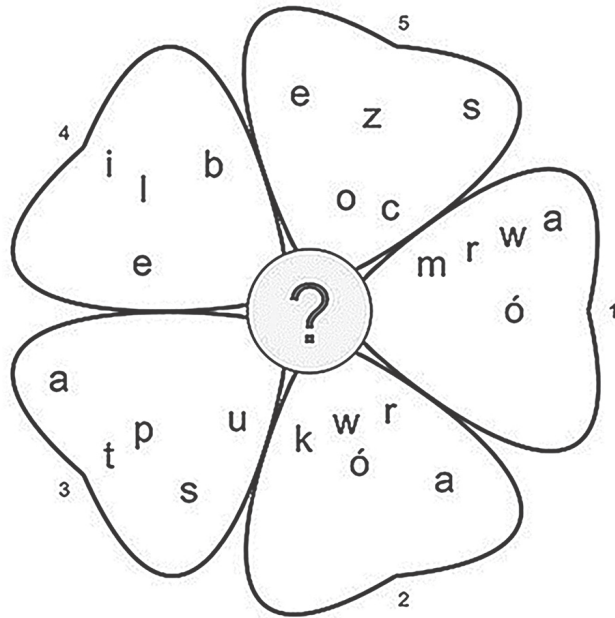
.....

.....

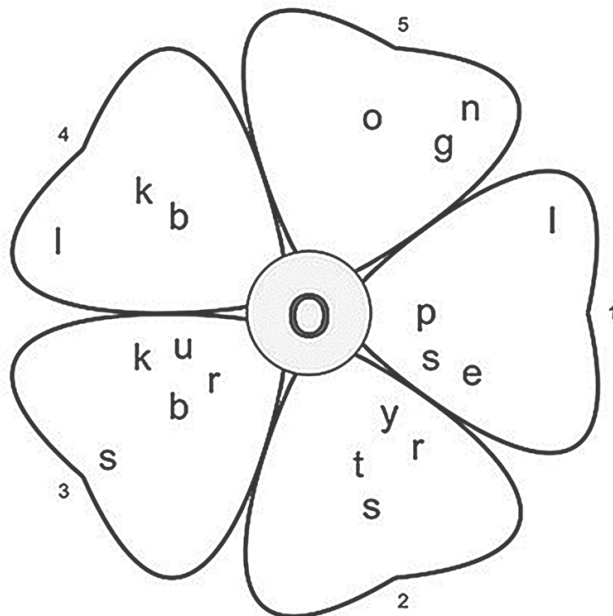
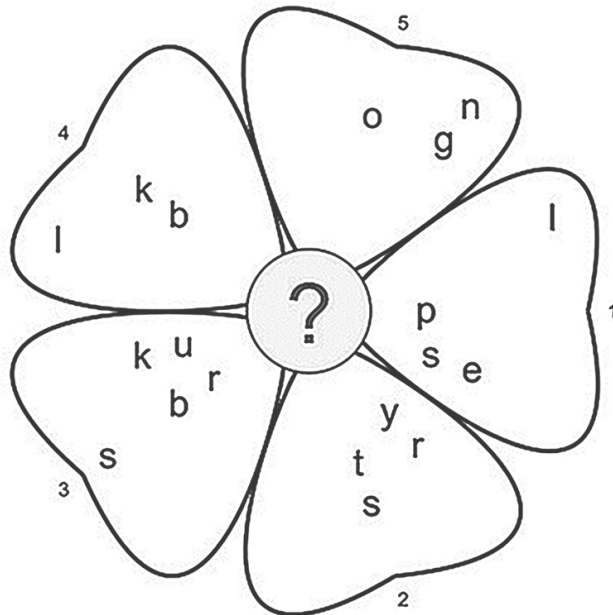
.....

➔ W poniższych płatkach kwiatka ukryte są słowa, a także brakuje w nich jednej litery, która pojawia się w każdym wyrazie. Zastanów się, jakie wyrazy ukrywają się w każdym płatku, a także wpisz brakującą literę na środek kwiatka. Pamiętaj, że litera na środku musi pasować do każdego słowa.

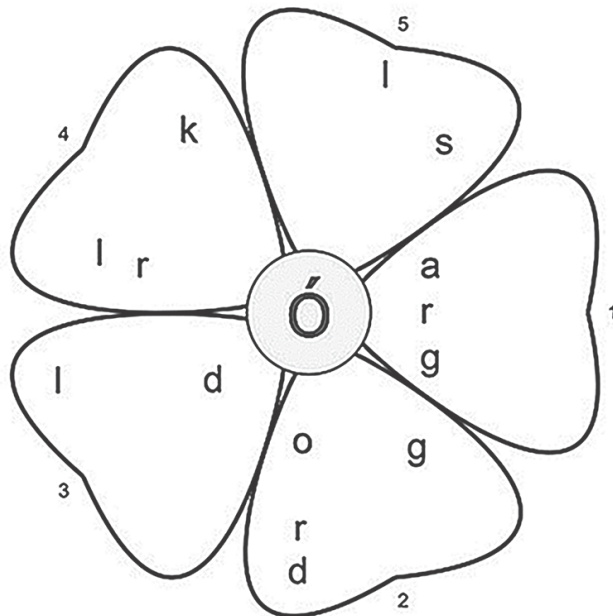
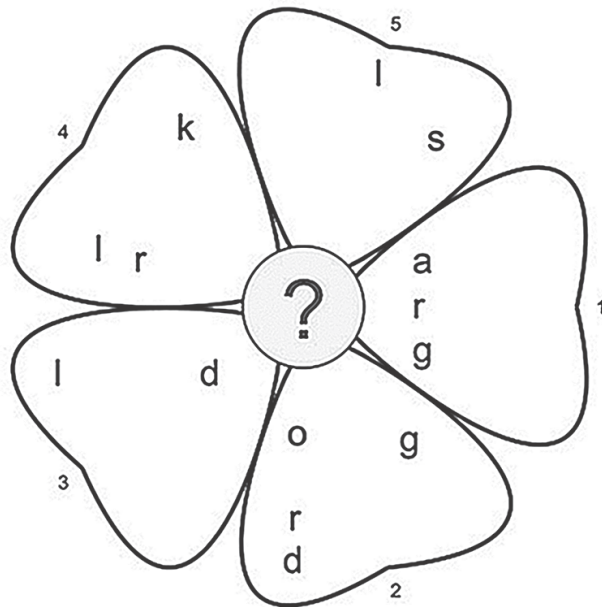
a) słowa: krówka, mrówka, belki, kapusta, soczek

b) słowa: borsuk, sople, boleć, ogon, ostry

c) słowa: góra, ogród, król, lód, sól

- ➔ Przeczytaj fragment książki *W pustyni i w puszczy* H. Sienkiewicza (www.wolnelektury.pl), a następnie odpowiedz na pytania. Odpowiedzi zapisz całymi zdaniami.

„Wiesz, Nel – mówił Staś Tarkowski do swojej przyjaciółki, małej Angielki – wczoraj przyszli zabtie (policjanci) i aresztowali żonę dozorczy Smaina i jej troje dzieci – tę Fatmę, która już kilka razy przychodziła do biura do twojego ojca i do mego.

A mała, podobna do ślicznego obrazka Nel podniosła swe zielonawe oczy na Stasia i zapytała na wpół ze zdziwieniem, a na wpół ze strachem:

– Wzięli ją do więzienia?

– Nie, ale nie pozwolili jej wyjechać do Sudanu i przyjechał urzędnik, który jej będzie pilnował, by ani krokiem nie wyruszyła z Port-Saidu¹.

– Dlaczego?

Stas, który kończył rok czternasty i który swą ośmioletnią towarzyszkę kochał bardzo, ale uważał za zupełne dziecko, rzekł z miną wielce zarozumiałą:

– Jak dojdiesz do mego wieku, to będziesz wiedziała wszystko, co się dzieje nie tylko wzdłuż kanału, od Port-Saidu do Suez², ale i w całym Egipcie. Czy ty nic nie słyszałaś o Mahdim?

– Słyszałam, że jest brzydki i niegrzeczny.

Chłopiec uśmiechnął się z politowaniem.

– Czy jest brzydki – nie wiem. Sudańczycy utrzymują, że jest piękny. Ale powiedzić, że jest niegrzeczny, o człowieku, który wymordował już tylu ludzi, może tylko dziewczynka ośmioletnia, w sukience, ot! takiej – do kolan!

– Tatuś mi tak powiedział, a tatuś wie najlepiej.

– Powiedział ci tak dlatego, że inaczej byś nie zrozumiała. Do mnie by się tak nie wyraził. Mahdi jest gorszy niż całe stado krokodyli. Rozumiesz? Dobrze mi powiedzenie: »niegrzeczny«, tak się mówi do niemowląt.

---

¹ Port Said – miasto położone w Egipcie w pobliżu Kanału Sueskiego. Założone w 1859 r. właśnie z powodu rozbudowy tego kanału.

² Suez – miasto położone w Egipcie niedaleko od Kanału Sueskiego.

Lecz ujrawszy zachmurzoną twarz dziewczynki umilkł, a potem rzekł:

– Nel! wiesz, że nie chciałem ci zrobić przykrości; przyjdzie czas, że i ty będziesz miała czternasty rok. Obiecuję ci to na pewno.

– Aha! – odpowiedziała z zatroskanym wejrzeniem – a jeżeli Mahdi wpadnie przedtem do Port-Saidu i mnie zje?

– Mahdi nie jest ludożercą, więc ludzi nie zjada, tylko ich morduje. Do Port-Saidu też nie wpadnie, a gdyby nawet wpadł i chciał cię zabić, pierwszej miałby ze mną do czynienia.

Oświadczenie to oraz świst, z jakim Staś wciągnął nosem powietrze, nie zapowiadający nic dobrego dla Mahdiego, uspokoiły znacznie Nel co do własnej osoby.

– Wiem – odrzekła. – Ty byś mnie nie dał. Ale dlaczego nie puszczają Fatmy z Port-Saidu?

– Bo Fatma jest cioteczną siostrą Mahdiego. Mąż jej, Smain, oświadczył rządowi egipskiemu w Kairze, że pojedzie do Sudanu, gdzie przebywa Mahdi, i wyrobi wolność dla wszystkich Europejczyków, którzy wpadli w jego ręce”.

Pytania do tekstu:

1. W jakim kolorze były oczy Nel?

.....
 .....

2. Komu urzędnik nie pozwolił opuścić Port Saidu?

.....
 .....

3. Ile lat miał Staś, a ile Nel?

.....
 .....

4. Zaznacz w tekście fragment, w którym Nel mówi o Mahdim.

5. Co to znaczy, że Mahdi jest „gorszy niż stado krokodyli”?

.....
.....

6. Jak myślisz, czy Staś i Nel byli przyjaciółmi? Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

➔ Przeczytaj fragment *O czym szumią wierzby* K. Grahame’a (tłum. M. Godlewska, Z. Baumanowa, www.wolnelektury.pl), a następnie odpowiedz na pytania. Udzielaj odpowiedzi pełnymi zdaniami.

„Kret pracował zawzięcie przez cały ranek, robił wiosenne porządki w swoim mieszkaniu. Najpierw zamiatał, potem odkurzał, a później dopóty się wspinał na drabinę, na schodki i krzesła z kubłem farby i pędzlem, aż mu kurz zasypał oczy i gardło, a czarne futerko pełne było białych plam od wapna; plecy go bolały, ramiona opadały ze zmęczenia. Tymczasem tam w górze i w ziemi otaczającej Kreta panował wiosenny ruch. Boski duch niepokoju i tęsknoty przenikał nawet do jego ciemnego, niskiego domku. Nic też dziwnego, że rzucił nagle pędzel i wykrzyknął: »Nudziarstwo! A niech tam! Pal licha wiosenne porządki!«, po czym wybiegł z domu, zapominając nawet wziąć palto.

[...] kopał więc i skrobał, i drapał, a potem znów drapał i skrobał, i kopał. Pracował pilnie małymi łapkami i mruczał do siebie: »W górę! Wzwyż!« – aż nareszcie hop! i ryjek wydostał się na słońeczko, a Kret zaczął się turlać po ciepłej trawie rozległej łąki.

– Ładnie tu – rzekł do siebie. – Lepsze to od bielienia ścian!

Słońce ogrzewało silnie futerko, łagodny powiew pieścił rozpalone czoło, a po piwnicznym odosobnieniu, w którym Kret tak długo przebywał, śpiew szczęśliwych ptaków brzmiał dla niego prawie jak krzyk. [...]

Świat wokół Kreta był tak piękny, aż wydawał się nieprawdziwy. Kret wahał się to tu, to tam, po łąkach, wzdłuż żywopłotów, po zagajnikach. Wszędzie widział ptaki budujące gniazdka, kwiaty w pączkach, rozwijające się liście – radość, postęp i pracę. Ale sumienie wcale mu nie dokuczało, nie szeptało: »A kto pobielił ściany?«. Bardzo mu było przyjemnie, że on jeden próżnuje wśród tylu pracowitych obywateli. Bo właściwie najlepszą stroną wakacji nie jest to, że się odpoczywa, ale że się widzi, jak inni pracują.

Radość Kreta doszła do szczytu, kiedy w swojej bezcelowej wędrówce stanął nagle na brzegu rzeki. Nigdy w życiu rzeki nie widział. Cóż to za jakieś śliskie, wijące się, opaste zwierzę, które pędzi i bulgocze, chwyta z chichotem różne przedmioty, porzuca je, śmiejąc się, napada po drodze na nowych towarzyszy zabaw, a zaledwie ci się zdołają wymknąć, już ich znowu goni i chwyta. Same iskry, błyski i promienie; wszystko migoce i drga; szmery, wiry, szepty, bańki mydlane! Kret był wniebowzięty, zachwycony”.

Pytania do tekstu:

1. Co robił Kret przez cały ranek?

.....
 .....

2. Dlaczego Kret krzyknął „nudziarstwo”?

.....
 .....

3. Gdzie wybrał się Kret?

.....
 .....

4. Dlaczego śpiew ptaków brzmiał dla Kreta jak krzyk?

.....
.....

5. Zaznacz w tekście, co robił kret na łące.

6. Co spowodowało, że radość kreta „doszła do szczytu”?

.....
.....

7. Opisz, jakie emocje okazywał Kret. Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

➡ Który wyraz nie pasuje? Skreśl go i uzasadnij swój wybór.

zielony czerwony czarny biel żółty
sosna las drzewo świerk dębowy
myć prać kosić leniwy biegać
szybko gorąco mokro sucho biegły
firana zasłona okno rolety zastaniać
czekolada ciastka orzechy cukierek batonik
prasować maluje szanuje buduje kupuje
ogórek kalafior brokuł cukinia sałata
zeszyt książka powieść opowiadanie bajka
pióro ołówek kredka zeszyt długopis